

II

(Muud kui seadusandlikud aktid)

OTSUSED

KOMISJONI RAKENDUSOTSUS (EL) 2018/1192,

11. juuli 2018,

mis käsitleb tõhustatud järelevalve kasutuselevõtmist Kreeka suhtes

(teatavaks tehtud numbri C(2018) 4495 all)

(Ainult kreeakeelne tekst on autentne)

EUROOPA KOMISJON,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut,

võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 21. mai 2013. aasta määrust (EL) nr 472/2013, millega tugevdatakse majanduse ja eelarve järelevalvet euroala liikmesriikide üle, millel on või võivad tekkida tõsised raskused finantsstabiilsuse tagamisel, ⁽¹⁾ eriti selle artikli 2 lõiget 1,

ning arvestades järgmist:

- (1) Kreeka on saanud euroala liikmesriikidelt finantsabi 2010. aastast. Täpsemalt sai Kreeka esimese makromajandusliku kohandamisprogrammi toetuseks 2010. aasta mai ja 2011. aasta detsembri vahel eurot kasutatavalt euroala liikmesriikidelt 52 900 miljonit kahepoolseid laene, mille komisjon koondas Kreeka laenulepingu alla; teise makromajandusliku kohandamisprogrammi toetuseks anti Kreekale 2012. aasta märtsi ja 2015. aasta veebruari vahel Euroopa Finantsstabiilsuse Fondist täiendavalt 130 900 miljonit eurot laenu ⁽²⁾ ning 2015. aasta augusti ja 2018. aasta juuni vahel sai Kreeka Euroopa stabiilsusmehhanismist antavate laenedena täiendavad 59 900 miljonit eurot ⁽³⁾. Kreeka tasumata kohustused euroala liikmesriikide, Euroopa Finantsstabiilsuse Fondi ja Euroopa stabiilsusmehhanismi ees on kokku 243 700 miljonit eurot. Lisaks sai Kreeka esimese ja teise makromajandusliku kohandamisprogrammi toetuseks Rahvusvaheliselt Valuutafondilt rahalist abi summas 32 100 miljonit eurot.
- (2) Euroopa stabiilsusmehhanismi finantsabi lõpeb 20. augustil 2018.
- (3) Euroopa stabiilsusmehhanismi finantsabi poliitilised tingimused sätestati nõukogu rakendusotsuses (EL) 2016/544, ⁽⁴⁾ mida muudeti nõukogu rakendusotsusega (EL) 2017/1226 ⁽⁵⁾. Poliitilisi tingimusi täpsustati Euroopa stabiilsusmehhanismi vastastikuse mõistmise memorandumis konkreetsete majandus- ja poliitiliste tingimuste kohta (edaspidi „vastastikuse mõistmise memorandum“), millele Euroopa Komisjon (Euroopa stabiilsusmehhanismi nimel) ja Kreeka kirjutasid alla 19. augustil 2015, ja neljas selle hilisemas muudatuses.
- (4) Euroopa stabiilsusmehhanismi finantsabi raames on Kreeka rakendanud suure hulga reforme, mis hõlmavad paljusid poliitikavaldkondi, nagu i) riigi rahanduse jätkusuutlikkus, ii) finantsstabiilsus, iii) struktuurireformid,

⁽¹⁾ ELT L 140, 27.5.2013, lk 1.

⁽²⁾ Ilma Euroopa Finantsstabiilsuse Fondi võlakirjadeta väärtuses 10 900 miljonit eurot, mis kanti üle Kreeka finantsstabiilsusvahendisse 2012. aasta märtsis ja tagastati 2015. aasta veebruaris.

⁽³⁾ Ilma pankade rekapitaliseerimiseks antud laenedeta summas 2 000 miljonit eurot, mis maksti tagasi 2017. aasta veebruaris.

⁽⁴⁾ Nõukogu 15. veebruari 2016. aasta rakendusotsus (EL) 2016/544, millega kiidetakse heaks Kreeka makromajanduslik kohandamisprogramm (2015/1411) (ELT L 91, 7.4.2016, lk 27).

⁽⁵⁾ Nõukogu 30. juuni 2017. aasta rakendusotsus (EL) 2017/1226, millega muudetakse rakendusotsust (EL) 2016/544, millega kiidetakse heaks Kreeka makromajanduslik kohandamisprogramm (2015/1411) (ELT L 174, 7.7.2017, lk 22).

mille eesmärk on õhutada konkurentsivõimet ja majanduskasvu, ning iv) avalik haldus. Tuginedes märkimisväärsele arvule programmi raames rakendatud meetmetele, tuleks peamisi institutsioonilisi ja struktuurireforme keskpikas perspektiivis jätkata, et tagada nende lõpetatus ja optimaalsed tulemused.

- (5) Kreeka valitsuse võetud meetmete tulemusena on eelarve ja maksebilansi tasakaalustamatus suures osas korrigeeritud. 2016. ja 2017. aastal oli valitsemissektori eelarvepositsioon positiivne ning Kreeka liigub eesmärgi suunas saavutada 2018. aastaks ja keskpikas perspektiivis esmane eelarveülejäak 3,5 % SKPst. Välismaise netolaenuvõtmise saldo muutus 2015. aastal positiivseks ja on pärast seda olnud ainult väikeses puudujäägis. Majandus on hakanud toibuma (2017. aastal oli kasv 1,4 %) ja töötus väheneb. Kreeka on parandanud oma olukorda seoses riikide peamiste võrdlevate tulemusnäitajate struktuurielementidega.
- (6) Aga reformidest hoolimata püsib Kreekas mineviku pärandina märkimisväärne tasakaalustamatus ja haavatavus. Raskused, millega Kreeka silmitsi seisab ja mis on välja toodud ka komisjoni 2018. aasta häiremehhanismi aruandes (koostatud vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 1176/2011⁽¹⁾ artiklitele 3 ja 4), on ennekõike järgmised. Pärast valitsemissektori võla tipnemist 2016. aasta lõpus 180,8 % juures sisemajanduse koguproduktist püsis see 2017. aasta lõpus tasemel 178,6 % sisemajanduse koguproduktist, see tähendab ELi suurimana. Väga suur on endiselt ka rahvusvaheline netoinvesteeringu positsioon (2016. aastal ligi – 140 % sisemajanduse koguproduktist) ning ehkki jooksevkonto on tasakaalu jõudmas, ei ole see ikka veel piisav selleks, et toetada suure rahvusvahelise netoinvesteeringu positsiooni rahuldavas tempos mõistlikule tasemele viimist. Ehkki töötus võrreldes oma 2013. aasta tippasemega (27,9 %) vähenes, oli see 2018. aasta märtsis siiski 20,1 %. Samuti on jätkuvalt väga suur pikaajaline töötus (2017. aasta lõpus 15,3 %) ja noorte töötus (2018. aasta märtsis 43,8 %). Ettevõtluskeskkonda on endiselt vaja märkimisväärselt parendada, kuna Kreekas on võrreldes eesrindlastega endiselt suur mahajäämus mitme peamise võrdleva majandusliku tulemusnäitaja struktuurielementide vallas (lepingute jõustamine, omandi registreerimine, maksejõuetusmenetlus jne).
- (7) Ehkki pangandussektori kapitalisatsioon on jätkuvalt küllaldane, püsivad seal probleemid, mis on seotud vähesel kasumlikkuse ja viivisnõuete suure mahuga, ning see on jätkuvalt riigiga tihedalt seotud. 2018. aasta märtsi lõpus oli viivisnõuete maht endiselt väga suur (92,4 miljardit eurot või 48,5 % bilansiliste nõuete kogusummast). Euroopa stabiilsusmehhanismi rahalise abi kontekstis on Kreeka vastu võtnud põhilised õigusaktid, et hõlbustada pankade bilansi korrastamist, ent vaja on jätkata jõupingutusi viivisnõuete määra viimiseks jätkusuutlikule tasemele ning selleks, et finantsasutustel oleks igal ajal võimalik täita oma vahendus- ja riskihaldusfunktsiooni. Lisaks sellele on olemas kapitalikontrolli leevendamise tegevuskava, mille eesmärk on taastada hoiustajate usaldus. Mõnesid kapitalikontrollimeetmeid on leevendatud, ent tööd tuleks kokkulepitud sihttasemetel alusel jätkata.
- (8) Kreeka, kes on olnud alates 2010. aastast finantsturgude laenuvahast ära lõigatud, on 2017. aasta juuli seisuga hakanud riigivõlakirjade emissioonide kaudu turule tagasi tulema. Ent tulenevalt volatiilsuse ilmingutest finantsturgudel on Kreeka võlakirjade tootlus võrreldes muude euroala liikmesriikidega jätkuvalt suur ja Kreeka laenuvaamise tingimused on välise majanduslike riskide taustal endiselt ebakindlad. Seega tuleb teha täiendavaid jõupingutusi, et kindlustada riigivõlakirjade püsiv ja stabiilne turulepääs.
- (9) Eeltoodud arvesse võttes järeldab komisjon, et Kreekas püsivad riigi finantsstabiilsust ähvardavad riskid, mille võib nende materialiseerumise korral olla negatiivne ülekanduv mõju teistele euroala liikmesriikidele. Ülekanduva mõju tekkimisel võib see avalduda kaudselt, mõjutades investorite usaldust ning seega pankade ja riigivõlakirjade emitentide refinantseerimiskulusid teistes euroala liikmesriikides.
- (10) 22. juunil 2018 andis eurorühm poliitilise nõusoleku rakendada täiendavaid meetmeid võla jätkusuutlikkuse tagamiseks. Kreeka valitsemissektori võlg on väga suur: 2017. aastal võrdus see 178,6 %ga SKPst. Kreeka on juba saanud oma Euroopa partneritelt soodsatel tingimustel heldekäelist rahalist abi ning 2012. aastal ja uuesti 2017. aastal Euroopa stabiilsusmehhanismiga võeti vastu erimeetmed selleks, et viia võlg jätkusuutlikumale alusele. Võla jätkusuutlikkuse analüüs, mille komisjon koostas 2018. aasta juunis koostöös Euroopa Keskpanga ja Euroopa stabiilsusmehhanismiga, näitas, et täiendavate meetmete puudumisel esineb märkimisväärne risk võla jätkusuutlikkusele, kuna prognoositi, et Kreeka brutorahastamisvajadus tõuseb pikemas perspektiivis üle 20 % sisemajanduse koguproduktist, see tähendab üle eurorühma kehtestatud künnise, millest alates hinnatakse võla jätkusuutlikkust ohustavaid riske. Selle alusel leppis eurorühm 22. juunil 2018 kokku meetmetes, mille hulka kuulub kaalutud keskmise tähtsusega pikendamine täiendava 10 aasta võrra ning intressi- ja amortisatsioonimaksete edasilükkamine täiendava 10 aasta võtta, samuti muude võlameetmete rakendamine. Need meetmed koos

⁽¹⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. novembri 2011. aasta määrus (EL) nr 1176/2011 makromajandusliku tasakaalustamatusse ennetamise ja korrigeerimise kohta (ELT L 306, 23.11.2011, lk 25).

15 000 miljoni euro suuruse väljamaksega, mille kaudu sularahapuhver katab prognooside kohaselt riigi vajadused laenuvahendite järele umbes 22 kuu kestel pärast programmi lõppu, on komisjoni lähtestsenaariumi prognoosi kohaselt küllaldased selleks, et tagada võla jätkusuutlikkus ja see, et brutorahastamisvajadus jääb kuni 2060. aastani alla 20 % sisemajanduse koguproduktist. Ebasoodsa stsenaariumi kohaselt avaldaksid eurorühmas kokku lepitud keskpika tähtajaga meetmed teatava aja jooksul positiivset mõju võla jätkusuutlikkusele ning tagaksid, et brutorahastamisvajaduse suhtarv jääb kuni 2036. aastani allapoole kokkulepitud künnist. Tingimusel et kinni peetakse Euroopa Liidu finantsraamistikust, soostus Eurorühm vaagima pärast Euroopa finantsstabiilsusvahendi tähtajapikenduse lõppu 2032. aastal uuesti, kas kokkulepitud brutorahastamisvajaduse sihttasemetest kinnipidamiseks on vaja täiendavaid võlameetmeid, ja võtma vajadusel asjakohaseid meetmeid.

- (11) Sellest hoolimata peab Kreeka keskpikas perspektiivis jätkama meetmeid, et tegeleda probleemide allikate või võimalike allikatega ning rakendada struktuurireforme majanduse jõulise ja kestliku elavnemise eesmärgil, võttes seejuures arvesse minevikust pärinevate tegurite mõju. Nimetatud tegurite hulgas on tõsine ja pikaajaline majanduslangus kriisi kestel, Kreeka võlakoorma suurus, riigi finantssektori haavatavus, asjaolu, et finantssektor ja Kreeka riiklik rahandus on teineteisega endiselt suhteliselt tugevalt seotud (sealhulgas riigi omandis oleku kaudu), oht, et tõsised pinged emmas-kummas sektoris kanduvad üle teistele liikmesriikidele, samuti euroala liikmesriikide avatus Kreeka võlakohustustega seotud riskidele.
- (12) Sel eesmärgil on Kreeka võtnud eurorühma ees kohustuse jätkata Euroopa stabiilsusmehhanismi rahalise abi kontekstis vastu võetud põhilisi reforme ja viia need lõpule ning tagada, et rahalise abi programmide raames vastu võetud oluliste reformide eesmärgid saavutatakse.
- (13) Samuti on Kreeka võtnud kohustuse rakendada erimeetmeid eelarvepoliitika (sealhulgas struktuurse eelarvepoliitika), sotsiaalse heaolu, finantsstabiilsuse, töö- ja tooteturgude, erastamise ja avaliku halduse valdkonnas. Nimetatud erimeetmed, mis on esitatud eurorühma 22. juuni 2018. aasta avalduse lisas, on abiks tegelemisel majandusraskuste võimalike allikatega.
- (14) Selleks et tegeleda jääkriskidega ja jälgida nendega seotud lubaduste täitmist, tundub olevat vajalik ja asjakohane allutada Kreeka määruse (EL) nr 472/2013 artikli 2 lõike 1 alusel tõhustatud järelevalvele.
- (15) Kreekaga konsulteeriti ametlikult, sealhulgas 4. juulil 2018 saadetud ametliku kirja vahendusel, ja talle anti võimalus esitada oma seisukoht komisjoni hinnangu kohta. 6. juulil 2018 saadetud vastuses nõustus Kreeka komisjon poolt riigi ees seisvatele majanduslikele probleemidele antud hinnanguga, mis on tõhustatud järelevalve kasutuselevõtmise aluseks.
- (16) Kreekale antakse struktuurireformi tugiprogrammi raames vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2017/825⁽¹⁾ sätetele ka edaspidi tehnilist abi reformide kavandamiseks ja rakendamiseks, sealhulgas selliste peamiste reformide jätkamiseks ja lõpuleviimiseks, mis on seotud tõhustatud järelevalve raames jälgitavate poliitiliste kohustustega.
- (17) Komisjon kavatseb tõhustatud järelevalve rakendamisel teha tihedat koostööd Euroopa stabiilsusmehhanismiga tema varajase hoiatamise süsteemi raames,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA OTSUSE:

Artikkel 1

Alates 21. augustist 2018 teostatakse Kreeka üle kuue kuu pikkuse perioodi jooksul määruse (EL) nr 472/2013 artikli 2 lõike 1 alusel tõhustatud järelevalvet.

⁽¹⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 17. mai 2017. aasta määrus (EL) 2017/825, millega luuakse struktuurireformi tugiprogramm ajavahemikuks 2017–2020 ning muudetakse määrusi (EL) nr 1303/2013 ja (EL) nr 1305/2013 (ELT L 129, 19.5.2017, lk 1).

Artikkel 2

Käesolev otsus on adresseeritud Kreeka Vabariigile.

Brüssel, 11. juuli 2018

Komisjoni nimel
komisjoni liige
Pierre MOSCOVICI
